

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/625/2014
Identifikačné číslo spisu:	7110204611
Dátum vydania rozhodnutia:	01.02.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:7110204611.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu X. K., bývajúceho v J., zastúpeného JUDr. Pavlom Gombosom, advokátom v Košiciach, Moldavská 21/A, proti žalovanej Rapid life životná poisťovňa, a. s., so sídlom v Košiciach, Garbiarska 2, zastúpenej JUDr. Gabrielom, Gulbišom, advokátom v Košiciach, Boženy Němcovej 22, o určenie poistného vzťahu, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 18C/28/2010, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 23. apríla 2014 sp. zn. 1Co/221/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) zhora označeným rozsudkom I. zmenil rozsudok Okresného súdu Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“ a spolu s odvolacím súdom tiež „nižšie súdy“) z 11. januára 2013 č. k. 18C/28/2010-343 vo vyhovujúcom výroku tak, že určil, že poistný vzťah medzi žalobcom a žalovanou zo Zmluvy o poistení osôb, bližšie identifikovanej vo výroku, trvá; II. rovnaký rozsudok prvoinštančného súdu v zamietavom výroku potvrdil, III. zamietol návrh žalovanej na prerušenie konania a IV. žalovanej uložil povinnosť „nahradit“ (správne „zaplatiť“) žalobcovi na trovách konania 849,95 € platbou advokátovi žalobcu do 3 dní. Takéto rozhodnutie odôvodnil prakticky stotožnením sa s názorom súdu prvej inštancie o nedostatku tvrdeného dôvodu zániku poistného vzťahu, majúceho spočívať v nemožnosti plnenia zo strany žalovanej (§ 575 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „O. z.“), na rozdiel od súdu prvej inštancie však mal za to, že pri určení trvania poistného vzťahu je nadbytočným ďalšie rozhodnutie o tom, že účastníci vzťahu sú viazaní zmluvou o poistení. Vyhovenie žalobe vylučovalo rovnaký výsledok u vzájomnej žaloby žalovanej (ktorou sa požadovalo určenie trvania poistného vzťahu za zmenených podmienok s eventualitou určenia zániku takého vzťahu) a napokon podľa odvolacieho súdu tu nebol dôvod ani na vyhovieť návrhom žalovanej na prerušenie konania (do skončenia dovolacieho konania o dovolaní proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Co/212/2011), resp. na pripustenie dovolania (v prejednávanej veci) - v oboch takýchto prípadoch

preto, že vyriešenie žalovanou nastolených otázok nebolo pre rozhodnutie v prejednávanej veci podstatné (nutné).

2. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podala včas dovolanie žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“). Navrhla, aby dovolací súd rozsudky oboch nižších súdov zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie. Dovolanie odôvodnila všetkými dovolacími dôvodmi podľa § 241 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len „O. s. p.“). Tzv. zmätočnosťnú vadu podľa § 241 ods. 2 písm. a/ a § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. podľa nej založilo nenáležité vykonanie dôkazov listinami a posudzovanie veci odvolacím súdom aj podľa ustanovení súdom prvej inštancie nepoužitých (§ 797 a nasl. O. z.) bez toho, aby tu bol postup odvolacieho súdu podľa § 213 ods. 2 O. s. p. Postihnutie konania aj inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) spočívalo v opomenutí povinnosti nižších súdov podľa § 118 ods. 2 O. s. p. (uviesť, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli) a napokon tu bolo i spočítanie rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení veci (tu de facto pre podržanie si dovolateľkou argumentácie z konania pred nižšími súdmi).

3. Žalobca navrhol dovolanie odmietnuť, majúť za to, že toto nie je prípustné. Nesprávnosť právneho posúdenia veci by bol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) oprávnený skúmať len v prípade procesne prípustného dovolania alebo pripustenia dovolania samým odvolacím súdom, tu však podľa neho o žiaden takýto prípad nejde. To obdobne platí aj u námietky postihnutím konania inou vadou (ktorou sa taktiež ide zaoberať len u prípustných dovolaní) a neobstoí napokon ani námietka údajným odňatím účastníkom konania (dnes stranám) postupom súdu možnosti konať pred súdom, keď dokazovanie listinami súd prvej inštancie vykonal úmerne rozsiahlosti listín v rozsahu a spôsobom, ktoré ani žalovaná nenamietala a o tvrdené opomenutie odvolacieho súdu poučiť o možnosti posudzovania veci aj podľa skôr nepoužitého ustanovenia tu nejde vôbec, keď dovolateľkou uvádzané ustanovenia § 797 a nasl. O. z. použil už (vychádzajúc z odôvodnení rozsudkov oboch nižších súdov) súd prvej inštancie (nie odvolací súd).

4. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej len „C. s. p.“). Najvyšší súd, prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však dovolanie tu bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase jeho podania, teda podľa príslušných ustanovení O. s. p. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov C. s. p. o spravodlivosti ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov dovolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a 2 C. s. p.), ako aj ďalšieho základného princípu o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

5. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná i po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (v tejto súv. por. tiež § 10a ods. 1 O. s. p., § 35 C. s. p. i nedostatok osobitnej úpravy v Civilnom mimosporovom poriadku, teda v zákone č. 161/2015 Z. z.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas aj naň oprávnenou osobou dospel k záveru, že dovolanie žalovanej smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný nie je.

6. Dovolaním šlo podľa úpravy procesného práva, účinnej v čase začatia dovolacieho konania v tejto veci, napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal (§ 236 ods. 1 O. s. p.). Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudkom odvolacích súdov boli upravené v ustanovení § 238 O. s. p., prípustnosť dovolania bez ohľadu na formu rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu

výskytu tzv. zmätočnosťných vád potom vymedzovalo ustanovenie § 237 O. s. p.

7. Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. bolo dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia bolo dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci a podľa odseku 3 potom tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

8. Prípustnosť dovolania podľa § 238 O. s. p. tu do úvahy neprichádza.

9. Dovoláním sa totiž nenapáda rozsudok zmeňujúci, ale potvrdzujúci a to bez ohľadu na 1/ formuláciu výroku rozsudku odvolacieho súdu (rozumej prvej vety výroku) ako výroku zmeňujúceho aj 2/ zjavné opomenutie odvolacieho súdu rozhodnúť (výrokom rozsudku) aj v časti, v ktorej - na rozdiel od súdu prvej inštancie - považoval vyhovieť žalobe za vylúčené. Pri rozhodnutí sa odvolacieho súdu pre zmenu rozhodnutia prvoinštančného súdu nie je rozhodujúcou povaha výroku rozhodnutia odvolacieho súdu, ale existencia odchýlenia sa ním od spôsobu rozhodnutia súdu prvej inštancie. O taký prípad ale u dovolaním napádaného výroku rozsudku odvolacieho súdu v tejto veci, ktorým bola určená existencia poistného vzťahu žalobcu a žalovanej, nejde a ísť nemôže, pretože v tejto časti medzi spôsobmi rozhodnutí nižších súdov niet rozdielu (aj súd prvej inštancie tu žalobe vyhovel) a právne tak i v tejto časti (rovnako ako u druhej vety výroku rozsudku odvolacieho súdu, týkajúcej sa zamietnutia vzájomnej žaloby žalovanej) ide o potvrdzujúci rozsudok.

10. Hoci je nepochybné, že zmena rozsudku súdu prvej inštancie v odvolacom konaní mala byť v tomto prípade docieľená zamietnutím žaloby v časti požadovaného určenia viazanosti účastníkov poistného vzťahu ich zmluvou (ako to napokon vyplýva aj z odôvodnenia dovolaním napádaného rozsudku odvolacieho súdu), práve absencia reálne zmeňujúceho výroku (vyjadriteľného napr. vo forme dovetku k odvolacím súdom naformulovanej prvej vete výroku za pomoci obratu „a vo zvyšku žalobu zamietá“) a aj nedoplniteľnosť takéhoto výroku (z dôvodu nadobudnutia už právoplatnosti rozsudku majúceho sa doplniť - tu por. i § 211 ods. 2 a § 166 ods. 1 O. s. p.) spôsobili, že tu o zmeňujúci rozsudok v skutočnosti nejde. Aj keby všetko dosiaľ uvedené platiť nemalo, nešlo by si zároveň nepovšimnúť, že osobou oprávnenou brojiť dovolaním proti reálne zmeňujúcemu rozsudku (v časti zamietajúcej žalobu o určenie stavu viazanosti účastníkov poistného vzťahu zmluvou, samozrejme za predpokladu existencie takéhoto rozhodnutia) by tu mohol byť len žalobca (v takejto časti procesne neúspešný až v dôsledku rozhodnutia odvolacieho súdu) a naopak zodpovedajúce postavenie i oprávnenie nešlo v žiadnom prípade vyvodiť u žalovanej.

11. Ani o ktorýkoľvek z ďalších prípadov prípustnosti dovolania, predpokladaných ustanovením § 238 O. s. p. tu nešlo. Dovolací súd v tejto veci dosiaľ nerozhodoval a vylúčené preto muselo byť i odchýlenie sa odvolacím súdom od právneho názoru vysloveného dovolacím súdom (ktorý tu nebol). Nešlo tu ani o prípad vyslovenia prípustnosti dovolania vo výroku potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu s poukazom na zásadný právny význam rozhodnutia (kde je rozhodujúcim faktor pripustenia dovolania a nie polemika na tému, či je správnym názor odvolacieho súdu o nedostatku zásadného právneho významu rozhodnutia a ním determinované nepripustenie dovolania navzdory tomu, že o to účastník žiadal) a napokon ani o prípad potvrdenia rozsudku vyslovujúceho neprijateľnosť zmluvnej podmienky v tzv. spotrebiteľskej veci.

12. S prihliadnutím k úprave z ustanovenia § 242 ods. 1 vety druhej O. s. p., ukladajúcej dovolaciemu súdu povinnosť vždy prihliadať aj na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p. (či už je táto dovolaním namietaná alebo nie), ako aj k obsahu dovolania sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p.

13. Žalovaná procesné vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. a/ - e/ a g/ O. s. p. nenamietala a existenciu žiadnej z takýchto väd nezistil ani dovolací súd. Prípustnosť dovolania tak z týchto ustanovení vyvodit' nemožno.

14. Pokiaľ šlo o vadu aj namietanú podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom), u tejto rovnako ako u všetkých väd podľa § 237 ods. 1 O. s. p. je jedným zo záverov ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (bez potreby na ňom v tejto konkrétnej veci čokoľvek meniť) i to, že rozhodujúcim tu nie je názor (subjektívne presvedčenie) dovolateľa, že konanie pred odvolacím súdom či oboma nižšími súdmi a/alebo jeho výsledok je zaťažene (-ý) niektorou takouto vadou, ale len objektívna skutočnosť (zistenie dovolacieho súdu), že treba usudzovať na výskyt niektorej takejto vady.

15. V prejednávanej veci o prípad takéhoto zistenia nešlo (ísť nemohlo) najmä preto, že sa bolo treba stotožniť s názorom žalobcu, podľa ktorého tu z ničoho nevyplývalo, že by odvolací súd pri svojom rozhodovaní použil aj súdom prvej inštancie nepoužité ustanovenia bez toho, aby účastníkov konania pred svojím rozhodovaním upozornil na možnosť odchylného právneho posudzovania veci a poskytol im priestor na argumentáciu v tomto smere (§ 213 ods. 2 O. s. p.).

16. Pokiaľ ide o postup súdu v procese obstarávania si ním skutkových podkladov pre rozhodnutie a možné nesprávnosti pri takomto postupe (kam obsahovo patrí aj dovolacia námietka proti spôsobu vykonania dôkazov listinami), tu najvyšší súd uvádza, že u neúplnosti ani nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v jeho rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (tu por. R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 alebo 7 Cdo 38/2012). Ak aj k tejto nesprávnosti v niektorom súdnom konaní dôjde, táto nezakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p., ale má nanajvýš „len“ charakter tzv. inej vady konania s možným následkom v podobe nesprávneho rozhodnutia vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), zohľadniteľnej len pri prieskume na základe procesne prípustného dovolania.

17. Súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci konania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O. s. p.) a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykoná na zistenie skutkového stavu i iné navrhnuté dôkazy, taktiež nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., lebo takýmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (tu opäť por. R 37/1993 a R 125/1999). S práve uvedeným (teda s vyhodnotením potreby opakovania alebo dopĺňania dokazovania odvolacím súdom) ide potom takpovediac ruku v ruku i rozhodnutie sa odvolacieho súdu pre rozhodnutie v konkrétnej veci na pojednávaní alebo mimo neho (v medziach daných ustanovením § 214 O. s. p.).

18. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O. s. p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. nezakladá (v tejto súv. por. napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

19. Vzhľadom na všetko dosiaľ uvedené preto možno zhrnúť, že v prejednávanej veci prípustnosť dovolania nešlo vyvodit' z ustanovenia § 238 ani § 237 O. s. p. Najvyšší súd preto po prejednaní veci bez pojednávania (§ 443 C. s. p., časť vety pred bodkočiarkou) dovolanie žalovanej podľa § 447 písm. c/ O. s. p. ako podanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, odmietol. Pritom - riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania - sa napádaným rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti nezaoberal.

20. Výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinila neprípustným dovolaním žalovaná a právo na náhradu trov tak vzniklo žalobcovi (§ 256 ods. 1 C. s. p.). Dovolací súd potom rozhodol len o nároku na náhradu trov vzniknutých na právnej službe advokáta v súvislosti s vyjadrením k dovolaniu (§ 262 ods. 1 C. s. p.), kde určenie výšky prislúcha súdu prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

21. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.